

Zittingsdocument

B9-0402/2023

2.10.2023

ONTWERPRESOLUTIE

naar aanleiding van verklaringen van de Raad en de Commissie

ingediend overeenkomstig artikel 132, lid 2, van het Reglement

over de situatie in Nagorno-Karabach na de aanval van Azerbeidzjan en de
aanhoudende bedreigingen van Armenië
(2023/2879(RSP))

Nathalie Loiseau, Abir Al-Sahlani, Petras Auštrevičius, Nicola Beer, Dita Charanzová, Olivier Chastel, Katalin Cseh, Vlad Gheorghe, Klemen Grošelj, Bernard Guetta, Karen Melchior, Frédérique Ries, María Soraya Rodríguez Ramos, Ramona Victoria Strugariu, Marie-Pierre Vedrenne, Hilde Vautmans, Salima Yenbou
namens de Renew-Fractie

B9-0402/2023

Resolutie van het Europees Parlement over de situatie in Nagorno-Karabach na de aanval van Azerbeidzjan en de aanhoudende bedreigingen van Armenië (2023/2879(RSP))

Het Europees Parlement,

- gezien zijn recente resoluties over de situatie in Nagorno-Karabach, Azerbeidzjan en Armenië,
- gezien de staakt-het-vurenovereenkomst van 9 november 2020 tussen de leiders van Rusland, Armenië en Azerbeidzjan,
- gezien de bemiddelingspogingen tussen Armenië en Azerbeidzjan onder leiding van de EU, Frankrijk en Duitsland,
- gezien de relevante documenten en internationale overeenkomsten, met inbegrip van, maar niet beperkt tot, het Handvest van de Verenigde Naties, de Slotakte van Helsinki van 1 augustus 1975 en de Verklaring van Alma-Ata van 21 december 1991,
- gezien de Universele Verklaring van de Rechten van de Mens, het Internationaal Verdrag inzake de uitbanning van alle vormen van rassendiscriminatie, de Verdragen van Genève en de bijbehorende protocollen en het Statuut van Rome inzake het Internationaal Strafhof,
- gezien de verklaringen van de hoge vertegenwoordiger van de Unie voor buitenlandse zaken en veiligheidsbeleid van 19 september 2023 over de militaire escalatie van Azerbeidzjan en van 21 september 2023 over de ontwikkelingen in Nagorno-Karabach, alsmede de toespraak van de hoge vertegenwoordiger van 21 september 2023 tot de VN-Veiligheidsraad over Nagorno-Karabach,
- gezien de spoedvergadering van 21 september 2023 van de Veiligheidsraad van de Verenigde Naties over de situatie in Nagorno-Karabach,
- gezien de verklaring van de woordvoerder van de Europese Dienst voor extern optreden (EDEO) van 29 september 2023 over de ontheemding van inwoners van Nagorno-Karabach,
- gezien de oproep van de secretaris-generaal van de VN, António Guterres, van 19 september 2023 om de vijandelijkheden onmiddellijk te staken, en de opmerking van de Hoge Commissaris voor de mensenrechten van de VN, Volker Türk, van 26 september 2023,
- gezien de beschikking van het Internationaal Gerechtshof inzake het verzoek tot voorlopige maatregelen voor de toepassing van het Internationaal Verdrag inzake de uitbanning van alle vormen van rassendiscriminatie (Armenië/Azerbeidzjan) van 22 februari 2023,
- gezien het verslag van de Europese Commissie tegen Racisme en Onverdraagzaamheid

van de Raad van Europa over Azerbeidzjan van 29 maart 2023,

- gezien het memorandum van 21 oktober 2021 van de commissaris voor de mensenrechten van de Raad van Europa over de humanitaire gevolgen en de gevolgen voor de mensenrechten na het uitbreken van de vijandelijkheden tussen Armenië en Azerbeidzjan over Nagorno-Karabach in 2020,
 - gezien artikel 132, lid 2, van zijn Reglement,
- A. overwegende dat Azerbeidzjan op 19 september 2023 een vooraf geplande militaire aanval heeft gelanceerd op Nagorno-Karabach, waarbij veel mensen het leven lieten; overwegende dat er op 20 september 2023 een staakt-het-vuren is overeengekomen, maar dat de veiligheidssituatie van burgers in Nagorno-Karabach niet is gegarandeerd;
 - B. overwegende dat deze aanval een grove schending van de mensenrechten vormt, evenals een duidelijke schending van de trilaterale staakt-het-vurenverklaring van 9 november 2020 en van de tijdens de onderhandelingen onder bemiddeling van de EU door Azerbeidzjan gedane toezeggingen;
 - C. overwegende dat verschillende functionarissen en voormalige functionarissen uit Nagorno-Karabach sinds 19 september 2023 door Azerbeidzjan zijn gearresteerd;
 - D. overwegende dat sinds het offensief van Azerbeidzjan op 19 september 2023 meer dan 100 000 Armeniërs zijn gedwongen om vanuit Nagorno-Karabach naar Armenië te vluchten;
 - E. overwegende dat er geloofwaardige berichten zijn over plunderingen, vernielingen, geweld en arrestaties door Azerbeidzjaanse troepen sinds het begin van het offensief;
 - F. overwegende dat er een dringende noodzaak is om een einde te maken aan de aanhoudende gedwongen uittocht van de lokale Armeense bevolking, die neerkomt op etnische zuivering, en om de voorwaarden te scheppen voor hun veilige terugkeer naar Nagorno-Karabach; overwegende dat Armeniërs in Karabach het recht hebben om waardig en veilig in hun huizen te wonen;
 - G. overwegende dat Azerbeidzjan sinds december 2022 de Laçın-corridor blokkeert, de enige route die Nagorno-Karabach met Armenië verbindt, waardoor ongeveer 120 000 Armeniërs uit Karabach geen bewegingsvrijheid hebben en geen toegang hebben tot voedsel, medicijnen, hygiëneproducten en andere goederen;
 - H. overwegende dat Azerbeidzjan, door de blokkade van de Laçın-corridor niet op te heffen, niet voldoet aan de internationale verplichtingen uit hoofde van de trilaterale staakt-het-vurenverklaring van 9 november 2020 op grond waarvan Azerbeidzjan moet instaan voor de veiligheid van personen, voertuigen en goederen die in beide richtingen de corridor passeren;
 - I. overwegende dat deze ruim negen maanden van georganiseerde uithongering en isolatie vooral kwetsbare groepen in Nagorno-Karabach hebben getroffen, zoals kinderen, ouderen en personen met een handicap en/of chronische gezondheidsproblemen; overwegende dat dit onder meer heeft geleid tot een toename van miskramen en

vroeggeboorten doordat zwangere vrouwen geen toegang hebben tot goede voeding en prenatale zorg;

- J. overwegende dat Azerbeidzjan ook de gas- en elektriciteitsvoorziening van de regio heeft afgesloten, wat aanzienlijke gevolgen heeft voor de levensomstandigheden in de regio, waaronder het functioneren van medische en onderwijsinstellingen; overwegende dat de medische instellingen in Nagorno-Karabach door de blokkade onvoldoende capaciteit hadden om de bij de aanval van Azerbeidzjan gevallen gewonden te behandelen;
- K. overwegende dat Armeniërs die gedwongen moeten vluchten, worden geconfronteerd met controles, druk en beperkingen wanneer ze het grondgebied van Nagorno-Karabach proberen te verlaten, inclusief het risico om gearresteerd te worden en in de gevangenis te belanden; overwegende dat het voor niet-gouvernementele organisaties, internationale organisaties en donoren nog steeds onmogelijk is om het gebied vanuit Armenië te betreden teneinde dringende hulp te bieden aan de bevolking;
- L. overwegende dat de zogenaamde Russische vredeshandhavers ter plaatse hun mandaat niet hebben vervuld en geen maatregelen hebben genomen om de blokkade te beëindigen of de Azerbeidzjaanse militaire aanval op Nagorno-Karabach te stoppen;
- M. overwegende dat het Internationaal Gerechtshof (Armenië/Azerbeidzjan) Azerbeidzjan in een beschikking van 22 februari 2023 heeft gelast om vrije doorgang door de Laçın-corridor te verlenen en alle maatregelen te nemen die tot zijn beschikking staan om te zorgen voor onbelemmerd verkeer van personen, voertuigen en goederen door de Laçın-corridor in beide richtingen;
- N. overwegende dat andere staten Azerbeidzjan politieke, diplomatieke en militaire steun hebben verleend, waardoor het conflict verder is geëscaleerd;
- O. overwegende dat de leider van de Armeniërs in Karabach, Samvel Sjahramanian, op 28 september 2023 een decreet heeft ondertekend waarin werd aangekondigd dat alle staatsinstellingen en -organisaties per 1 januari 2024 zouden worden ontbonden en de zelf uitgeroepen Republiek Nagorno-Karabach (Artsach) zou ophouden te bestaan;
- P. overwegende dat Armenië krachtens punt 9 van de overeenkomst van 9 november 2020 inzake een staakt-het-vuren in Nagorno-Karabach de veiligheid van de vervoersverbindingen tussen het vasteland van Azerbeidzjan en zijn exclave Nachitsjevan moest garanderen, welke verbindingen door Azerbeidzjan en Turkije zijn gepromoot als de “Zangezur-corridor” en in de retoriek van functionarissen van de twee landen zijn gebruikt op manieren die een bedreiging voor de soevereiniteit van Armenië vormen;
- Q. overwegende dat het Azerbeidzjaanse leiderschap de afgelopen jaren bij verschillende gelegenheden irredentistische uitspraken heeft gedaan over het soevereine grondgebied van Armenië; overwegende dat het Azerbeidzjaanse leger de afgelopen twee jaar herhaaldelijk verschillende delen van het soevereine grondgebied van Armenië heeft bezet en burgerdoelwitten op het grondgebied van Armenië heeft gebombardeerd;
- R. overwegende dat het mandaat van het Internationale Comité van het Rode Kruis beperkt

blijft en het niet mogelijk maakt om tegemoet te komen aan de toenemende behoeften op korte en lange termijn en om op uitgebreide schaal de gevolgen van de humanitaire situatie te beperken;

- S. overwegende dat eerdere waarschuwingen van het Europees Parlement met betrekking tot de situatie niet hebben geleid tot een significante verandering in het beleid van de EU ten aanzien van Azerbeidzjan;
1. veroordeelt in de meest krachtige bewoordingen de vooraf geplande militaire aanval van Azerbeidzjan op de Armeniërs van Nagorno-Karabach en roept op tot een onmiddellijke en volledige beëindiging van de gewelddadigheden tegen de bevolking van deze regio;
 2. benadrukt dat deze aanval een grove schending van het internationaal recht en de mensenrechten vormt, evenals een duidelijke schending van de trilaterale staakt-het-vurenverklaring van 9 november 2020 en van de tijdens de onderhandelingen onder bemiddeling van de EU door Azerbeidzjan gedane toezeggingen; roept alle partijen bij het conflict op om de volledige uitvoering van het op 20 september 2023 overeengekomen staakt-het-vuren actief te steunen en te waarborgen;
 3. betreurt het verlies van mensenlevens en de gewonden als gevolg van de recente aanval van Azerbeidzjan, onder meer na een explosie in een brandstofdepot op 25 september 2023; betuigt zijn solidariteit met de Armeniërs van Nagorno-Karabach die hun woningen hebben moeten ontvluchten; is van oordeel dat de huidige situatie neerkomt op etnische zuivering en veroordeelt met klem de bedreigingen en gewelddaden van de Azerbeidzjaanse troepen tegen de bevolking van Nagorno-Karabach;
 4. herinnert Azerbeidzjan eraan dat het de volledige verantwoordelijkheid draagt voor de veiligheid en het welzijn van iedereen in Nagorno-Karabach en ter verantwoording moet worden geroepen; dringt er bij de Azerbeidzjaanse autoriteiten op aan om zich te onthouden van acties die kunnen leiden tot de voortzetting van de gedwongen uittocht van de lokale bevolking; roept de Azerbeidzjaanse autoriteiten op om de veilige terugkeer van de Armeense bevolking naar Nagorno-Karabach toe te staan, solide garanties voor de bescherming van hun rechten te bieden en zich te onthouden van opruiende retoriek die aanzet tot discriminatie van Armeniërs of die Armeniërs aanspoort om Nagorno-Karabach te verlaten; herinnert de Azerbeidzjaanse autoriteiten eraan dat het recht om naar huis terug te keren een fundamenteel beginsel van het internationaal recht inzake de mensenrechten is; roept de Azerbeidzjaanse autoriteiten op om nauw overleg te plegen met de Raad van Europa, de VN, de Organisatie voor Veiligheid en Samenwerking in Europa en andere internationale organisaties over beste praktijken om de rechten van etnische Armeniërs te waarborgen; roept Azerbeidzjan op om alle inwoners van Nagorno-Karabach die sinds 19 september 2023 zijn gearresteerd vrij te laten, met inbegrip van voormalige functionarissen uit de regio;
 5. eist de onmiddellijke opheffing van de blokkade van de Laçın-corridor om ervoor te zorgen dat humanitaire hulp kan worden verleend aan mensen in nood in Nagorno-Karabach, en dat de Laçın-corridor wordt geopend en opengehouden, aangezien deze voor Armeniërs in Karabach een fysieke verbinding met hun land, bezittingen, cultuur en erfgoed vormt; dringt er bij de Azerbeidzjaanse autoriteiten op aan om alles in het werk te stellen om ervoor te zorgen dat de Armeniërs die zijn vertrokken toegang

krijgen tot alle nodige informatie over de wijze waarop zij zich opnieuw in Nagorno-Karabach kunnen vestigen en waarop zij al hun andere rechten op onder andere eigendom, sociale uitkeringen en onderwijs kunnen uitoefenen indien zij besluiten terug te keren;

6. roept de EU en haar lidstaten op om dringend werk te maken van internationale garanties voor de veiligheid en het welzijn van de Armeniërs in Nagorno-Karabach en van het onmiddellijke herstel van volledige humanitaire toegang tot de regio; roept op tot het creëren van alle noodzakelijke voorwaarden voor de veilige terugkeer van vluchtelingen naar hun woningen; roept op tot de snelle inzet van een VN-missie in Nagorno-Karabach om de mensenrechtensituatie, de veiligheidssituatie en de instandhouding van cultureel en historisch erfgoed te monitoren en te beoordelen; roept ertoe op de Russische vredes machten spoedig door een internationale vredesmissie te vervangen;
7. herhaalt zijn veroordeling van de Azerbeidzjaanse militaire invallen op het internationaal erkende grondgebied van Armenië; herhaalt zijn eis tot terugtrekking van de troepen van Azerbeidzjan uit het gehele soevereine grondgebied van Armenië; verwerpt en spreekt zijn ernstige bezorgdheid uit over de irredentistische en opruiende verklaringen van de Azerbeidzjaanse president en andere Azerbeidzjaanse functionarissen die de territoriale integriteit en soevereiniteit van Armenië bedreigen, onder meer in verband met de zogenoemde Zangezour-corridor; veroordeelt de steun die andere landen tijdens deze crisis aan Azerbeidzjan hebben verleend en roept ertoe op deze steun stop te zetten om verdere escalatie te voorkomen;
8. roept de EU en haar lidstaten op om gerichte sancties in te stellen tegen de personen in de Azerbeidzjaanse regering die verantwoordelijk zijn voor de veelvuldige schendingen van het staakt-het-vuren en de mensenrechten in Nagorno-Karabach; vraagt om onderzoeken naar mishandelingen door Azerbeidzjaanse troepen die oorlogsmisdaden zouden kunnen uitmaken; roept op tot een uitgebreide herziening van de betrekkingen van de EU met Azerbeidzjan, rekening houdend met de recente ontwikkelingen en de verslechterende mensenrechtensituatie in het land; dringt er bij de EU en haar lidstaten op aan om, indien Azerbeidzjan zijn verbintenissen blijft negeren, te overwegen de visumversoepelingsovereenkomst met Azerbeidzjan op te schorten en de samenwerking met het land op andere gebieden af te schalen;
9. acht de opmerkingen en bedreigingen van de Azerbeidzjaanse autoriteiten, waaronder de ambassadeur van Azerbeidzjan bij de EU, aan het adres van leden van het Europees Parlement onaanvaardbaar;
10. veroordeelt president Erdoğan voor het uitbuiten van het gewapende conflict in Nagorno-Karabach om de politieke en economische belangen van Turkije te bevorderen; spoort Turkije aan zich constructief en verantwoordelijk op te stellen ten aanzien van de territoriale integriteit van Armenië en de vrede in de regio te bevorderen;
11. prijst de Armeense premier Nikol Pasjinian voor zijn inzet voor vrede; bevestigt de verbintenis van de EU om de soevereiniteit, de democratie en de territoriale integriteit van Armenië te steunen; veroordeelt met klem de toenemende hybride pogingen van Rusland om de politieke situatie in Armenië te destabiliseren; is ingenomen met het

vaste voornemen van Armenië om het Statuut van Rome inzake het Internationaal Strafhof te ratificeren;

12. roept de EU op om positief te reageren op het verzoek van Armenië om steun via de Europese Vredesfaciliteit, en om haar humanitaire en financiële hulp aan Armenië, dat wordt geconfronteerd met de komst van tienduizenden vluchtelingen, te verhogen; roept de EU op om, in het licht van de versterking van het onderwijs aan duizenden etnische Armeniërs, te helpen bij het opzetten en financieren van studiebeurzen voor geëvacueerde leerlingen en studenten, zodat zij hun studie kunnen voortzetten;
13. is van mening dat een daadwerkelijke dialoog tussen Azerbeidzjan, Armenië en vertegenwoordigers van de Armeniërs in Karabach de enige duurzame weg vooruit is, en roept de EU en haar lidstaten op om dergelijke inspanningen te steunen; onderstreept de noodzaak van een alomvattend vredesakkoord tussen Armenië en Azerbeidzjan, dat de wederzijdse erkenning van hun territoriale integriteit, garanties voor de rechten en veiligheid van de Armeense bevolking van Nagorno-Karabach en de vrijlating van gevangenen moet omvatten;
14. roept de EU en haar lidstaten op om hun aanwezigheid ter plaatse te vergroten en meer humanitaire hulp te bieden aan mensen die van Nagorno-Karabach naar Armenië zijn verdreven of in Nagorno-Karabach wonen;
15. verzoekt de civiele missie van de EU in Armenië om de veranderende veiligheidssituatie ter plaatse nauwlettend op te volgen, daarover transparant verslag uit te brengen aan het Europees Parlement en actief bij te dragen aan inspanningen om het conflict op te lossen; steunt het vergroten van de omvang en het versterken van het mandaat van de missie van de Europese Unie in Armenië (EUMA) en het verlengen van de duur ervan; betreurt het feit dat Azerbeidzjan nooit heeft toegestaan dat de EUMA op zijn grondgebied werd ingezet;
16. uit zijn diepe ontevredenheid over het feit dat de regelmatige waarschuwingen van het Europees Parlement over de situatie in Nagorno-Karabach en de risico's van een catastrofale afloop door de Commissie en de Raad zijn genegeerd; betreurt het feit dat het optreden van de EU tot nu toe geen enkel positief resultaat heeft opgeleverd; eist dat de EDEO zijn optreden in de zuidelijke Kaukasus heroverweegt en daaraan toegewezen personeel vervangt;
17. betreurt het besluit van de Hongaarse regering om een gezamenlijke verklaring van alle EU-lidstaten te blokkeren waarin de militaire operatie van Azerbeidzjan tegen de Armeense bevolking van Nagorno-Karabach wordt veroordeeld; dringt er bij de Raad op aan om eensgezind een actievere betrokkenheid van de EU bij de bescherming van de mensenrechten en de bevordering van vrede tussen Azerbeidzjan en Armenië na te streven;
18. plaatst vraagtekens bij de gepastheid van de toenemende afhankelijkheid van de EU van gasuitvoer uit Azerbeidzjan; dringt er bij de Commissie op aan om onderzoek te doen naar verdenkingen dat Azerbeidzjan Russisch gas naar de EU uitvoert; roept op tot opschorting van alle invoer van olie en gas uit Azerbeidzjan naar de EU in het geval van militaire agressie tegen de Armeense territoriale integriteit of significante hybride aanvallen tegen de constitutionele orde en democratische instellingen van Armenië;

19. verzoekt zijn Voorzitter deze resolutie te doen toekomen aan de Raad, de Commissie, de vicevoorzitter van de Commissie/hoge vertegenwoordiger van de Unie voor buitenlandse zaken en veiligheidsbeleid, de president, de regering en het parlement van de Republiek Azerbeidzjan, de president, de regering en het parlement van de Republiek Armenië, de regering en het parlement van de Russische Federatie, de Organisatie voor Veiligheid en Samenwerking in Europa, de Verenigde Naties en de Raad van Europa.